

Jézus Krisztus

A világ világossága és az ember átistenítője

Dumitru Stăniloae (1903–1993) román ortodox teológus. Az alábbi szöveg részlet *Iisus Hristos: lumina lumii și îndumnezeitorul omului* (Editura Anastasia, București, 1993) című könyvéből.

Isten nem pusztán a lét végső, elérhetetlen mélyrétege, hanem birtokolja az ige általi megnyilatkozás erejét is. Az Ige pedig, ami által szól, az Ő Fia, aki Belőle született az örökkévalóságban... Általa, mint ige által szól Isten a világhoz, már az Ige megtestesülése előtt, majd teljesebben az Ő megtestesülése után. Mert megtestesülése révén az ember által is észlelhető alakot vett magára. S ezáltal elhozta számukra az örök életet is, hiszen Ő a szeretet Világossága. Ő a kinyilatkoztatott és megosztott isteni élet, aki megeleveníti az általa felöltött emberi testet, és azáltal minden olyan embert, akinek teste befogadja Őt.

Maga Jézus Krisztus mondja: „Én vagyok a világ világossága. Aki követ, nem jár többet sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12). Az Ige, mint Isten Fia, szereti az Atyát és a Szent Lelket, és ezért meg tudja mutatni az emberek iránti szeretetüket és jóságukat is. Valamely ember jósága és szeretete fényként tükröződik az arcán, mert nyitott mások felé, mert másoknak ajándékozta magát. Ha a szeretet és jóság már az emberből világosságként sugárzik, mennyivel inkább sugárzik a megtestesült Isten Igéjéből és Fiából, aki a megszólaló, kinyilatkoztatott, megvilágosító és szerető Igévé vált, hogy fölismerhessék az emberek. Szeretete, mely Világosságként ragyogott testi arcán, jól mutatja, hogy az anyag képes a lélek megnyilatkozó közegévé válni, hogy átlényegülhet a lélek által. Anyag és lélek között többé már nincs áthághatatlan elkülönülés vagy szembenállás... Aki egyesült Istennel, szintén beszél, azaz világít a szeretetben, és életet ajándékozik a saját életéből annak, akihez szól. Az egoista azonban semmit sem oszt meg másokkal önmagából, ezért mások számára se nem fény, se nem élet. Mozdulatlan, önmagába kövült lény, „halott” létező... Éppen ezért a teremtmények számára a teljes és végtelen élet nem eredhet másból, csak a végtelen életű Istenből. Így az Ő Fiának megtestesülése után az életet Jézus Krisztustól kapjuk az Ő szava, cselekedetei és minden megnyilatkozása révén. S éppen annak köszönhetően, hogy teljes életet ad a világnak, világosságot is ad neki, és fordítva.

A világ nem semmisül meg akkor sem, ha Krisztus hiányzik belőle, még a benne lévő élet sem, csak éppen „holttá” lesz. A világ és benne az élet olyan közeg marad, mely lehetővé teszi Krisztus átűnését; általuk a Benne hívő ember számára megnyilatkozhat a „világ Világossága”, a világ értelme; a kettő együtt lehetséges utat képez a Vele való teljes egyesülésre.

Krisztus nélkül a világ nem nyújtana az ember számára mást, mint néhány múlt élvezetet, melyeket nehézségek, nehezen elviselhető betegségek, végül pedig a teljes megsemmisülés követ. Krisztus az Isten, aki emberként jött a világba, miközben továbbra is Isten maradt, épp ezért nem kívánta a múlt élvezeteket, de elviselte az élet nyomorúságait (az éhséget, a fáradságot stb.) és a halált, hogy Ő maga emberként préselődjön át rajtuk, s bennünket is átpréseljen az örök életre.

Krisztus nélkül, vagyis olyan Isten nélkül, aki emberként a világba jött, miközben Isten maradt, a világ sötétség, mert nem az örök életet készítené elő számunkra, mely tele van az örökkévalóság, a Vele való együttlét örömeivel, hanem a halált vagy a totális prést az örök monotóniában és szakadatlan kínban. Mert a semmiből teremtett, nem Isten lényéből. Ezért csak a Vele való kapcsolatban telik meg fénnel, válik áttetszővé, hogy mi vég nélkül elmerülhessünk az Ő megismerésében és egyesülhessünk Vele, s ezáltal egymással is.

Krisztus, a szeretet és a Vele való érintkezés által, egyszerre tette magát számunkra Hozzá vezető úttá és célá. Úttá és célá tette magát értünk, mint igaz felebarát, de mint Isten is, aki erőt ad ahhoz nekünk, hogy Hozzá közeledjünk, jóllehet csak emberek vagyunk. Mert nemcsak emberi példaképként adja át magát nekünk, hanem vonz is bennünket a Vele mint Istennel való egyesülés felé, s e célból átistenít vagy eltölt bennünket isteni erővel.

Ő emberként kezdettől fogva tökéletes közvetítője volt a maga isteni erőinek, de hogy ezt megmutassa nekünk kézzelfogható cselekedetei által, emberi mivoltát látható és fokozatos közvetítéssel tette, olyan tettekben bontakoztatva ki életét, hogy a hívő ember követhesse (imitálhassa) Őt. Bejárt Ő is egy konkrét, emberi utat. Lehetővé tette, hogy megláthassuk Benne az utat, melyet istenségével eltelt emberi mivoltával kézzelfoghatóan megtett, hogy mi is kövessük tetteit, azt a példát, amelyet tisztaságával és jóságával adott, cselekedeteivel, amelyeket véghez vitt a gyermekségétől a kereszthaláláig tartó úton. Konkrét tettei révén mutatta meg, hogyan valósítsuk meg a szelídséget, a szenvedélyektől való megtisztulást, a türelmet, a szeretetet. Egész élete kézzelfogható világosság... Követve Őt ezen az úton, a Krisztusba vetett hit által mi is fel fogunk támadni, határtalan életre kelünk az örök boldogságban, ahogyan emberként Krisztus is. Mi is a mennyei Atya fiai és Krisztus testvérei leszünk a kegyelem révén.

Amíg nem öltött testet, Isten Igéjéről nem tudhattuk, hogy Isten Fia, és Istenről sem, hogy Atyja neki. Akkor Isten Igéje csak mint az Istenhez vezető Útitárs (Pedagógus) mutatkozott meg, Isten pedig mint egyfajta parancsoló Úr. Nem mutatkozott meg tehát abban a maximális közelségben és szellemi párbeszédben, úgy, mint aki Testvérünk az emberségünkben, és minket is Isten fiaivá tesz, amint Ő Fia az Atyának. Ez abból is kitűnik, hogy közvetetten, a próféták

által szolt hozzánk... Most azonban félreérthetetlenül Világosságként és létünk legigazibb értelmeként mutatkozik meg, Testvéreként utat törve számunkra, hogy minél inkább egyesülhessünk Vele, az Ő testvéreivé és a végtelen, kezdet nélküli Atya fiaivá válva.

Isten Fia teremtette képesnek az embert arra, hogy tudatosan örüljön a végtelen, isteni szeretetnek és életnek, s hogy erre a szerepére szabadon szeretettel válaszoljon; képessé tette az emberi természetet arra, hogy benne kifejeződjön isteni Személyének szeretete az Atya és az emberek iránt. Olyan akarattal ruházta fel, mely arra törekszik, hogy tudatos nyelvezetével kifejezze az Ő isteni szeretetét az emberek iránt, s hogy az emberi természet révén a szeretet „cselekedeteit” gyakorolja egészen az áldozathozatalig Isten és ember előtt. Képessé tette emberségünket arra, hogy emberi módon érzékelje Isten Fiának szeretetét az Atya-Isten és az emberek iránt. Mindebben megmutatkozik, hogy saját képmására alkotta meg. Mindenből kiviláglik, hogy az ember az Istennel való szoros kapcsolatra teremtett, a kegyelem révén való átistenülés képességével, és bár a világban van, de világfeletti távlatokért él.

Isten Fia a megtestesülés révén teljes világosságként nyilatkozott meg az embernek, megmutatta neki, hogy képes az Isten-fiúságra és arra, hogy testvérevé legyen a Fiú-Istennel, és a Szent Lélek erejével képes felemelkedni arra az életre, ami nem evilágból való. Megmutatta, hogy az ember a Szent Háromsággal való egyesülésre teremtett, a Szent Háromsággal való bensőséges együttlétre, s ennek az együttlétrenek örök boldogságára. A Fiú megtestesülése révén megmutatkozott, hogy maga a teremtett világ is, egészében véve, az Istenben elnyert egységre teremtett — olyan életre, mely közös Isten végtelen életével.

Ily módon megismertük az Igazságot. Nem a világot tekintjük többé végső igazságnak, hanem Krisztust, Isten Fiát, a világ és az emberek Teremtőjét, aki megvált minket a halál hatalmától és a pokol sötét veszedelmétől. Világosságként ismertük meg Krisztust, a világ és az emberség legmagasabb rendű, pozitív értelmeként. Megismertük, hogy Ő az Igazság, minden Tőle származik, s minden Feléje tart. Megláttuk, hogy azok, akik a világot tartják végső igazságnak, hazugságban vannak, hiszen az ateista „kultúra” sötétjét egyenesen világosságnak tartják... Pedig egyedül Krisztus az Igazság, mert egyedül Ő, a megtestesült Istenünk az út, amely a véget nem érő életre visz.

Kirilla Teréz fordítása